

Viðmerking

Eitt er at tosa um samstarv...

Ólavur Hátún sigur seg vóna, at tey, ið fyrireika tónleikarstevnurnar Summartónar og Atlantsljóm, skulu ikki leggja hvørjum øðrum forðingar í vegin. Sjálvur hevur hann ikki víst hetta í verki

Fert tú í bløðini við einum hvørjum, ræður um, at tú greiðir lesarunum frá allari gongdini í málinum og ikki bara einum parti av tí. Eyðvitað kann sumt vera meira viðbrekið at viðgera enn annað – men tað hjálpir ikki til: annaðhvørt sigur tú fólki allan sannleikan, ella eigur tú at tuga.

Ólavur Hátún ger hvørki, tá ið hann í samrøðu við Dimmalætting (Friggiad. 26/6) fer at viðgera tónleikarstevnuna Summartónar, sum Kristian Blak o.o. hava skipað fyri síðani 1992. Henda samrøðan við Ólavur Hátún snúði seg í høvuðsheitum um nýggju kórstevnuna Atlantsljóm, sum Ólavur hevur tikið stig til – og eftir røttum átti hann bara at viðgjørt Atlantsljóm í samrøðuni og slettis ikki blandað Summartónar uppi.

Fyrst er at siga, at Ólavur Hátún og undirritaði hava altíð tosað sera væl saman, so fyrri tað skuldi eg ikki havt fyri neyðini at svarað honum aftur í bløðunum. Men eftirsum Ólavur Hátún sjálvur legði fyri við at fara í bløðini um innanhýsis ósemju í føroyska tónleikarljóvinum, helt eg tað vera rættast at triva í pennin, so lesarin ikki fær skeiva fatan av nørkum. Lætt er at misskilja tað, ið Ólavur Hátún førir fram um Summartónar – og vil illa til, kann lesarin lættliga fáa fatan av, at Kristian Blak er eitt grúlikt tvørball, sum hvørki vil lova Ólavi upp í part í Summartónum ella samstarva við seg. Rættiliga so einfalt er hetta málið ikki.

Menna kórsangin í Útnorði

Sum Ólavur Hátún sjálvur vísir á í bløðunum, samstarvaðist hann fyrri tveimum árum síðani við Kristian Blak um at skipa Atlantsljóm sum ein part av Summartónum. Í mong ár hevur Ólavur Hátún ætlað sær at skipað fyri hesi kórstevnu í Útnorði, tí hann hevur ikki verið heilt nøgdur við norðurlandska kór sambandið Nordklang. Ólavur vil vera við, at kórini í Útnorði verða forfjónað í hesum samstarvi, og at eitt tiltak sum Atlantsljómur hevði ment kórsangin í hesum útjadrarøki. Eisini sigur hann við føroysku bløðini, at síðani Føroyakórið tað niðurfyri, hevur saknur verið í einum serligum kórtiltaki, so at stór kórverk kunnu

verða framsýnd í Føroyum. Eftirsum Summartónleikardagarnir í Norðurlandahúsinum vóru hildnir uppat seinast í áttatjándrum, man tað hava kenst natúrligt at samstarvast við Kristian Blak og Summartónar fyrraárið. Hetta tiltakið hjá Kristiani hevur jú hepnast avbera væl, síðani farið varð undir tað í 1992.

Kristiani Blak dæmði væl hetta uppskotið at skipa Atlantsljóm sum ein part av Summartónum, og eftirsum hann dugir sera væl at leggja til rættis og hevur gott samband við stuðlar ymsastaðni, var figgingin skjótt í lagi. Men, ikki lesaranum at siga, so krevur eitt so mikið stórt og umfangandi tiltak sum Summartónar, at skil er í, og at alt er fyrraárið út í æsir – og tað í góðari tíð. Eitt nú mást tú halda allar umsóknarfreistir og arbeiða við øllum til praktiska í minsta lagi eitt ár frammanundan. Í so máta eru Kristian Blak og Ólavur Hátún nokk so ólíkir.

Við tað at avboð komu úr Íslandi til Atlantsljóm í 1996, varð henda kórstevna avlýst. Hetta vísir Ólavur Hátún eisini á í bløðunum. Hvi íslendingar góvu avboð, veit eg ikki. Men tað var, sum Ólavur sjálvur sigur, sera óheppið fyri Summartónar, at Atlantsljómur varð av ongum. Tað, sum harmaði Kristian Blak einamest í hesum máli, var kortini ikki, at ætlaða kórstevnan varð avlýst (slíkt kann meir enn so koma fyrri) men tað var meiri tað, at Kristian var seinastur av øllum, sum fekk hetta at vita – hóast hann sjálvandi átti at verið tann fyrsti! Sum nevndin fyrri Summartónar vísir á: hevði Ólavur Hátún av illum sagt teimum frá beinanvegin og ikki biðað til í seinasta løtu. Her stóðu víð sera nøgvrir pengar upp á spæl, og at avlýsa tiltøk í evstu løtu kann skjótt fáa ilt í stuðlarnar. Summartónar kunnu lættliga komið í ringt orð av hesum »eksperimenti«, og uttan figgarligan stuðul hevði henda tónleikastevna dottið niðurfyri. Og tað hevði verið til óbótligan skaða fyrri føroyskt tónleikarlív.

Tessvegna kann tað neyvnan undra nakran, at nevndin fyrri Summartónar kom til ta niðurstøðu í fjør, at best mundi vera at skipa fyrri Atlantsljómi og Summartónum hvør sær. No hard feel-

ings, men ...

»Húsið er upptikið«

Summartónar hava verið eitt av føstu summartiløkunum í Norðurlandahúsinum síðani 1992. Norðurlandahúsið er uppi á fyrraika Summartónar, veitir ein triðing av stuðlinum, og skrivlig avtala er ímillum Norðurlandahúsið og Summartónar, at henda tónleikarstevna er seinastu vikuna í Juni – á hvørjum ári. Longu í Mai mánaði í fjør boðaðu fyrraíkararnir Norðurlandahúsinum frá, at BBC fór móguliga at koma til Summartónar 1998 og hevði kanska brúk fyri pláss í húsinum. Eisini hevur Kristian Blak sent Norðurlandahúsinum mangt faxið um júst Summartónar 1998. Tessvegna skuldi starvsfólkið í Norðurlandahúsinum vitað um Summartónar eins væl og føroyingar vita um Ólav-søkuna.

Tískil fekk Kristian Blak sum vátan vøtt frammaná, tá ið hann í Oktobar mánaði frætti frá sangarum í Havnarkórnum um ætlanirnar at framföra Deyðsmessu Verdis seinasta vikuskiftið í Juni mánaði – og at tey høvdu fingið Norðurlandahúsið til tess! Við øðrum orðum: Norðurlandahúsið hevði í hyggju at úthýsa einum av sínum egnum, føstu tiløkum fyrri at geva einum spildurnýggjum tiltaki innivist!!! Hóast skrivliga avtaluna ímillum Norðurlandahúsið og Summartónar??

Higartil hevur Kristian Blak onga líkinda frageiðing fingið frá stjóranum í Norðurlandahúsinum um, hvussu hetta mistakið yvirhøvur kundi koma fyrri. Men hinvegin bar Peter Turchianinoff ongan størvegis ótta fyrri, at Atlantsljómur fór at gerast veruleiki í ár, so Summartónar mundu fara at fáa innivist í Norðurlandahúsinum kortini. Ja, so segði maðurin...

Fólk kunnu vera ring at fáa fatar á hesa ársins tíð, so ringt kann vera at fáa óll leysatíðindi váttað – men Peter Turchianinoff hevur sagt Kristian Blak, at stýrið fyrri Norðurlandahúsið hevði álagt honum at geva Atlantsljómi innivist í húsinum nettupp ta vikuna. Hóast Turchianinoff væl visti av Summartónum, nýttáði honum einki at muta imóti stýrinum. Her stóðu

norðurlandskir pengar upp á spæl.

Um nakað sum helst er í hesum tíðindum, fáa vit valla at vita, fyrr enn Peter Turchianinoff kemur aftur til Føroya um ólavssøkumundið.

Hetta mistakið kom eyðvitað illa við hjá Summartónum. Tað eydnaðist at finna onnur konserthøli, men nøgv eykaarbeiði stóðst av hesum. Norðurlandahúsið er jú hóast alt væl eignað til stór tiltøk og eisini bygt til tað sama. Í so smáum býum sum Havnini syngur sjálvsagt fittur partur av teimum, sum ganga á konsertir, í kóri – og hesa vikuna, sum tónleikatiløkini bæði hava verið, eru tey í Havnarkórnum ikki sloppin tvørn fot fyrri venjingum, hóast mong teirra væl kundu hugsað sær at farið á konsert.

Hvat í allari víðu verð skuldi tað vera gott fyrri, at hesar stevurnar kollideraðu??? Hvør vinnur við tí, og hvat vinna tey?

Hvør sigur státt?

Skulu vit trúgva tí, ið Peter Turchianinoff hevur sagt við Kristian Blak, so hevur hann fingið harrabóð frá stýrinum fyrri Norðurlandahúsið at geva Atlantsljómi pláss hesa seinastu vikuna í Juni. Tað er annars ikki oftari enn so, at stýrið fer út í æsir við at leggja seg út í virksemd í húsinum. Tí er natúrligt at spyrja: Kann tað vera, at Ólavur Hátún er farin uttan um stjóran í Norðurlandahúsinum og beinleiðis til stýrið til tess at tryggja sær pláss hesa vikuna í Juni? Ella tosar Peter Turchianinoff í ørviti?

Fyri flestøllum kunnu leysasøgurnar um Ólav Hátún og stýrið í Norðurlandahúsinum gott tykjað vera tann reini heilaspuni og ljótar illgitingar. Men tíverri er tað ikki heilt óhugsandi, tí Ólavur Hátún hevur roynt hetta kynstrið áður – við einum øðrum stjóra. Tað hevur undannaður Turchianinoff, Jan Kløvstad, sjálvur sagt mær:

Ólavur var komin algoystur til sín einaferð og bað um húsið til eitthvørt tiltak. Men Jan Kløvstad kundi bara boða honum frá, at Norðurlandahúsið var upptikið akkurat á, og at Ólavur var alt ov seint úti um seg. Hetta vildi Ólavur Hátún ikki lata sær lynda, og í øðni fór hann til stýrið

at forklaða Jan Kløvstad fyrri »vantandi samstarvs-vilja«. Men Jan greiddi bara stýrinum frá støðuni, og so spurdist ikki meir burtur úr tí. Kanska er Peter Turchianinoff ikki líka treiskur sum Jan Kløvstad í so máta...

Hvussu er og ikki! Tá ið Ólavur Hátún sigur við Dimmalætting, at hann »mátti smíða, meðan jarnið var heitt, og í tí rokinum kom samstarvið við Summartónar ikki við«, tá »pellar« hann ikki bara. Tá lýgur hann, so tað stendur eftir.

Tí Ólavur Hátún veit væl av, at nevndin fyrri Summartónar vil ikki samstarvast út í æsir um Atlantsljóm.. Knaska er tað hetta, sum nívir hann? Harafturat stendur rímmarfast, at Ólavur Hátún longu í heyst biðað sær Norðurlandahúsið til somu viku, sum Summartónar skuldu vera – og at Ólavur er úti um seg í so góðari tíð, er nýtt, ið sjáldan sker; tað vita øll, ið kenna Ólav. Hetta málið má hava verið sera átroðkandi.

Hetta ótrúliga »bragð« hevur Ólavur Hátún framt – uttan at spyrja hvørki Kristian Blak ella nakran annan eftir! Hevði Ólavur doyð av at samráðst við Summartónafólkinu um tíðspunktið fyrri kórstevnu? Ólavsa jørn plaga sjáldan at vera heit eitt heilt ár frammanundan, so tað mátti borið til at »smíðað«, t.e. ringt til Kristian og spurt... ha?

Síðani kunnu vit altíð kjakast um organisatiónina í Norðurlandahúsinum, men tað ger kortini ikki Ólav Hátún til nakran eingil í hesum føri.

Av berari tilvild ... kanska

Tað kann sjálvandi vera í berum, blektaðum gáløysni, at Ólavur Hátún hevur lagt Atlantsljóm í somu viku

sum Summartónar – og harvið medvirkað til, at Summartónar vóru úthýstir úr Norðurlandahúsinum í ár. Kanska. Men tá ið hugsað verður um, hvussu altráður Ólavur er eftir at halda føroysku Kórstevnuna Dýra Biðidag – samstundis sum Hornorkerstevna er – og at hann »av einhvørri orsök« kallar Havnarkóríð saman til eykavenjingar so títt og knapt tað frættist um eitt nú kingokonsertir hjá Kristian Blak, fert tú at ívast í, um allar hesar »kollisíonir« munnu vera av berari tilvild, ella um onkur djúpari filosofi er aftanfyrri.

Tá ið Ólavur Hátún harafturat sigur við Dimmalætting, at hann »vónar, at »hesi bæði tiltøkini kunnu stuðla upp undir hvørt annað heldur enn at leggja forðingar í vegin«, skilji eg ikki reiðiliga, hvat ið maðurin meinar við. Er hann farin at tosa í ørviti á gamalsaldrinum, ella er hetta feril av samvitskubiti? Tí álvaratos: tað skal meira enn góður vilji til at kalla Ólavsa atburð í hesum máli fyrri »samstarvslyndi«. Er hann blivin fornermaður, ella hvat bagir?

Hvat verður tað næsta, ið vit fara at frætta frá Ólavi? Uppskot um at flyta ólavssøkuna til Oktobar, tá ið Jazzfestivalurin er? Ella flyta jólini til Dýra Biðidag?

Tað er at vóna, at fólk fer at taka væl undir við Atlantsljómi. Men tað er sanniliga eisini at vóna, at pláss kann vera fyrri øllum sløgum av tónleiki í Føroyum, og at menn kunnu arbeiða saman í sátt og semju, og ikki bara lúra eftir, nær tiltøkini hjá øðrum eru. Og leggja síni egnu tiltøk samstundis...

Stockholm, í skergarðinum 7. juli 1998
Heri Eysturlíð